

EL TEMPS A LES ILLES BALEARS DURANT L'ANY 2004

Per José Antonio GUIJARRO
Centre Meteorològic a Illes Balears

L'any 2004 la pluviometria va ser normal a Mallorca i un poc deficitària a Menorca, mentre que a les Pitiüses es varen superar els nivells normals al voltant d'un 25%. Pel que fa a les temperatures mitjanes, varen ser bastant normals, amb l'excepció del final de l'estiu i el principi de tardor (mesos de setembre i octubre), en que varen superar els valors mitjans prop de 2°C.

L'any va començar amb un clar predomini del temps anticiclònic, amb cels poc nuvolosos i boires freqüents de matinada, i temperatures molt suaus: El dia 21, Lluç va estar a només 0,2°C del seu rècord de temperatura màxima per a aquest mes. Com a contrast únicament cal ressenyar l'entrada de tramuntana que el dia 19 va afectar a Menorca i nord-dest de Mallorca.

El temps sec i anticiclònic es va perllongar durant la primera quinzena de febrer, amb persistents boires d'advecció durant la primera setmana. No va ser fins el dia 17 que va començar una entrada d'aire fred del nord, que es van produir nevades a la serra de Tramuntana. Els dies 20 i 21 l'aire fred va ser desplaçat per una advecció càlida sahariana que va ocasionar una espectacular pluja de fang. Però a finals de mes hi varen haver pluges i qualche tempesta, seguides d'una nova entrada d'aire del nord, molt fred, que va produir nevades a molts indrets (inclús a Palma, encara que va ser neu granulada).

Aquest fred va persistir els primers dies de març, fins que el dia 4 es varen normalitzar les temperatures (sobre tot les diürnes). El dia 10 un front fred va travessar lentament les Balears, i va produir pluja molt persistent. Hi varen haver altres episodis de pluja, però el temporal més importat va ser el del dia 29, acompanyat de vent fort. El 9 d'abril una nova entrada d'aire fred del nord va tornar a produir nevades a la Serra. Posteriorment es varen succeir episodis de pluges, ocasionalment tempestuoses, amb períodes de bon temps. Aquesta tònica va continuar el mes de maig, amb una tempesta especialment forta el dia 3, que va donar xàfecs intensos (i també un pluja de fang). A Porreres es va tornar a donar forta precipitació el dia 8, y tres dies més tard un altre temporal arrabassa arbres a Mallorca, i produeix inundacions i altres danys a les platges de Llevant.

Els temporals del mes de maig varen fer que aquest mes fos més fred del normal, però juny va començar amb una notable pujada de les temperatures i temps sec general, únicament interromput a mitjans de mes per unes pluges ocasionades per una depressió en altària. Un nou augment de les temperatures a finals de mes va fer que la temperatura mitjana fos 1°C superior al normal.

El mes de juliol la temperatura es va normalitzar, i les precipitacions varen

ser molt irregulars (relativament abundants a Mallorca i molt escasses a les altres illes). Al mes d'agost les temperatures varen tornar a ser més càlides del normal, i hi varen haver dues tempestes molt fortes, amb calabruix, que varen produir inundacions locals: la primera va afectar a la badia de Palma el dia 4, y la segona al Raiguer (Lloseta i Inca principalment) el dia 30.

El primer cap de setmana del mes de setembre (dies 4 i 5), una invasió d'aire africà va ocasionar una forta xafogor, especialment notable a la vall de Sóller. Però el mes notable d'aquest mes va ser al fortíssima tempesta que va afectar a Mallorca el dia 15, amb calabruix, pluges intenses i fort vent. Les ràfegues de vent varen ser especialment fortes a la zona de Valldemossa, on l'estudi dels danys ocasionats a arbres i edificacions fa pensar que es va donar al menys un cap de fibló. Algaida i Montuïri també varen ser altres zones afectades pel vent, mentre que es varen produir inundacions a Palma i altres poblacions, i molts cultius es varen danyar pel calabruix.

Octubre també va començar amb molta calor: els dies 3 a 5 es varen superar consecutivament els rècords de temperatura màxima per a aquest mes a molts indrets. El dia 10 el vent va tombar arbres a diferents llocs de Mallorca, i el dia 12 es varen poder veure unes quantes trombes marines a la Colònia de Sant Jordi. I el dia 24, a Artà es varen assolir 34,5°C, nou rècord abso-

lut de temperatura màxima de Balears per al mes d'octubre. Aquest ha resultat ser el segon octubre més calorós dels registres climàtics (el més càlid va ser el de 2001).

El 5 de novembre una forta tempesta va descarregar al nord d'es Mercadal 182,8 l/m², que és el tercer rècord de precipitació màxima en 24 hores a Menorca. Més tard un fort temporal va afectar principalment a Mallorca, amb inundacions a Artà i Colònia de Sant Pere el dia 12, i danys per vent els dies 13 i 14. La resta del mes va ser bastant tranquil, fins que el 3 de desembre varen ser les Pitiüses les que es varen veure afectades per una tromba d'aigua i calabruix, que va produir inundacions i talls al subministrament elèctric, i al dia següent a Menorca hi va haver una calabruixada que va deixar un mantell blanc als termes des Mercadal i Alaior, amb talls de carreteres. Quasi bé al mateix temps, un cap de fibló va fer destrosses a cala Sant Vicent (Mallorca), i també es varen produir inundacions a la zona costanera de Pollença i a Palma. Els dies que varen seguir es continuaren donant precipitacions abundants, freqüentment tempestuoses, degut a una depressió instal·lada al Mediterrani occidental. El dia 26 una entrada d'aire fred va donar lloc a la primera nevada de l'hivern, amb neu per damunt dels 700 m. L'any va acabar amb un temporal de vent que el dia 29 va afectar a molts cultius.

Les dades meteorològiques de l'any 2004 que publicam pertanyen a les estacions del Parc Natural de s'Albufera de Mallorca (B605), Parc Nacional Maritimoterrestre de l'Arxipèlag de Cabrera (B398) dades no disponibles, aeroport de Menorca (B893), aeroport d'Eivissa (B954) i port de la Savina, Formentera (B982). Aquesta informació meteorològica ha estat facilitada pel *Centro Meteorológico en Illes Balears. Instituto Nacional de Meteorología, Ministerio de Medio Ambiente*. Prohibida la seva reproducció total o parcial a qualsevol mitjà.

TEMPERATURA (°C): Mitjana mensual, màxima i mínima mensual/data, comparada amb la mitjana del període 1986-2004 amb 18 anys per s'Albufera de Mallorca; 1971-2004 amb 34 anys per l'aeroport de Menorca; 1952-2004 amb 44 anys per l'aeroport d'Eivissa i 1989-2004 amb 16 anys per al port de la Savina (Formentera).

Mesos:	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES	Anual
S'Albufera de Mallorca:													
Mitjana 2004	10.5	11.0	12.8	14.8	18.1	21.9	24.6	25.7	22.5	19.0	14.4	11.7	17.2
Màx./mensual	23.0	20.0	22.0	26.0	25.0	36.0	35.0	38.0	36.0	34.0	22.0	19.5	38.0
Mínima/mensual	0.0	1.0	0.0	2.0	7.0	12.0	14.0	17.0	11.5	9.0	4.0	0.5	0.0
Mitjana 86-04:	10.7	10.2	12.0	14.3	15.8	22.1	24.2	26.8	23.6	20.3	12.9	11.7	17.0
Aeroport de Menorca:													
Mitjana 2004:	10.8	10.9	12.1	13.8	17.3	21.3	24.4	25.1	22.4	18.9	14.5	12.0	17.0
Màx./mensual	19.0	18.5	18.0	21.3	24.5	32.7	34.0	33.5	32.6	28.4	21.5	18.0	34.0
Mínima/mensual	2.8	2.4	0.6	7.0	10.2	14.8	16.9	20.2	14.8	13.3	7.2	4.4	0.6
Mitjana 71-04:	11.4	11.2	11.5	14.2	16.8	22.2	24.6	26.1	23.8	21.3	13.9	12.6	17.5
Aeroport d'Eivissa:													
Mitjana 2004:	11.9	12.1	13.3	15.1	18.2	22.0	25.1	25.9	23.6	19.8	15.6	12.9	18.0
Màx./mensual	22.0	19.3	22.3	24.4	26.4	32.0	31.5	34.5	32.7	31.1	22.8	19.5	34.5
Mínima/mensual	4.5	4.4	1.3	6.0	9.5	16.4	17.4	20.4	15.9	11.1	5.8	1.8	1.3
Mitjana 52-04:	12.8	11.8	13.3	14.8	17.3	23.2	25.2	27.3	24.8	21.4	14.5	13.0	18.3
Port de la Savina, Formentera:													
Mitjana 2004:	13.2	13.3	15.2	16.7	19.7	23.6	26.3	27.4	24.9	21.1	16.9	14.4	19.4
Màx./mensual	17.6	16.6	19.8	23.2	-	34.2	33.4	34.8	34.2	28.2	20.2	18.2	34.8
Mínima/mensual	7.2	8.6	3.6	9.8	-	15.8	20.2	22.2	18.8	16.4	9.2	6.2	3.6
Mitjana 89-04:	12.6	12.7	13.2	15.3	-	23.7	25.5	27.6	25.4	21.7	15.5	13.5	-

PRECIPITACIONS (mm): totals mensuals comparats amb la mitjana del període 1986-2004 amb 19 anys per s'Albufera de Mallorca; 1971-2004 amb 34 anys per a l'aeroport de Menorca; 1952-2004 amb 53 anys per a l'aeroport d'Eivissa; i 1951-2004 amb 54 anys per al port de la Savina (Formentera).

Mesos:	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES	Anual
S'Albufera de Mallorca:													
2004:	10.6	88.7	42.4	39.8	39.3	16.8	18.8	15.3	52.0	26.1	159.1	154.0	662.9
Mitjana 86-04:	57.8	43.8	29.6	40.8	41.9	16.4	20.8	28.0	62.1	96.2	92.5	64.0	593.9
Aeroport de Menorca:													
2004:	20.6	38.1	39.4	25.1	42.9	17.5	2.0	0.3	9.1	80.7	118.5	69.0	463.2
Mitjana 71-04:	60.2	53.7	42.5	47.1	35.2	15.5	4.7	25.5	57.1	85.4	85.2	67.7	579.8
Aeroport d'Eivissa:													
2004:	1.4	16.3	28.3	45.7	74.1	5.7	1.2	0.1	19.3	21.1	59.7	155.9	428.8
Mitjana 52-04:	39.0	29.1	31.3	32.6	24.0	15.9	6.0	20.0	46.3	65.0	56.6	52.0	417.8
Port la Savina, Formentera:													
2004:	0.0	10.4	28.1	32.9	62.2	3.7	0.0	0.0	9.3	18.1	28.6	150.6	343.9
Mitjana 51-04:	36.0	23.1	24.6	26.5	23.6	12.2	5.6	13.9	38.5	63.6	53.0	45.5	366.1

METEORS: Dies pluja (PLU), dies neu (NEU), dies calabruix (CAL), dies tempesta (TEM), dies boira (BOI), durant l'any 2004

Mesos:	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES	Anual
S'Albufera de Mallorca:													
LU/NEU	7/0	11/0	9/1	11/0	11/0	7/0	5/0	5/0	7/0	13/0	15/0	15/0	116/1
CAL/TEM/BOI	0/0/1	0/0/6	0/0/0	0/1/0	0/0/0	0/0/0	0/1/0	0/1/0	1/3/0	0/0/2	0/2/0	0/0/0	1/8/9
Aeroport de Menorca:													
PLU/NEU	13/0	12/0	10/1	12/0	10/0	5/0	3/0	5/0	11/0	14/0	12/0	18/0	125/1
CAL/TEM/BOI	2/2/5	0/4/1	2/3/1	1/1/2	0/2/2	0/1/4	0/1/2	0/1/0	0/6/0	0/5/4	1/7/2	0/3/0	6/36/23
Aeroport d'Eivissa:													
PLU/NEU	3/0	11/0	12/0	11/0	11/0	6/0	5/0	2/0	9/0	13/0	11/0	19/0	113/0
CAL/TEM/BOI	0/1/2	0/1/2	0/1/0	0/0/0	0/0/0	0/1/0	0/1/1	0/0/0	0/2/0	0/4/0	0/3/0	2/4/0	2/18/5
Port de la Savina, Formentera:													
PLU/NEU	1/0	6/0	7/0	10/0	8/0	3/0	6/0	1/0	7/0	7/0	9/0	14/0	79/0
CAL/TEM/BOI	0/0/2	0/1/1	1/1/0	0/0/0	0/0/0	0/1/0	0/0/0	0/0/0	0/1/0	0/4/1	0/3/0	1/2/0	2/13/4

MODELS DE BALANÇ HÍDRIC: Un element comú a tots els indrets de les Illes és l'aridesa estival. La coincidència, a l'estiu, de les altes temperatures i la manca de precipitació provoca un dèficit hídric, moment crític per al desenvolupament de la vegetació.

